

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 364/06-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. novembra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť RNDr. S. R., B., zastúpeného advokátom JUDr. R. A., B., vo veci namietaného porušenia práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 4 Co 303/05 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RNDr. S. R. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola faxom 10. novembra 2006 a poštou 14. novembra 2006 doručená sťažnosť RNDr. S. R., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. A., B., vo veci namietaného porušenia práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 4 Co 303/05.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 303/05-96 z 28. júna 2006 s tým, aby bol rozsudok zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia advokátom.

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 19 Ct 26/03-74 z 23. mája 2005 bola zamietnutá žaloba sťažovateľa ako žalobcu na ochranu osobnosti. Rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 303/05-96 z 28. júna 2006 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Sťažovateľ sa domáhal občianskoprávnej ochrany svojej osobnosti v súvislosti s dvoma článkami uverejnenými v týždenníku F., ktorý už medzičasom zanikol. Išlo o články pod názvom „*Čachre s cukrom*“ a „*Ako sa B. vrátili milióny*“, v ktorých boli uvedené nepravdivé, resp. pravdu skresľujúce tvrdenia a difamujúce výroky týkajúce sa osoby sťažovateľa, ktorý v rozhodnom čase vykonával funkciu osoby poverenej vedením Správy štátnych hmotných rezerv. Okresný súd dospel po vykonanom dokazovaní k právnomu názoru, že sťažovateľ nie je vecne aktívne legitimovaný na uplatnenie práva na ochranu osobnosti v súvislosti so zverejnením týchto článkov, lebo články sa kriticky vyjadrujú k činnosti Správy štátnych hmotných rezerv a neobsahujú tvrdenia o korupčnom správaní sťažovateľa. V rozpore s týmto argumentom však okresný súd v ďalšom dochádza k záveru, že sťažovateľ ako osoba v štátnej riadiacej funkcii musí strpieť verejnú diskusiu a záujem médií. Podľa názoru okresného súdu prístup autorky článkov bol korektný a zodpovedá aj zásade proporcionality, lebo dala priestor na rozhovor k daným témam aj sťažovateľovi. Článok vyznieva podľa okresného súdu kriticky opierajúc sa o verejne dostupné fakty. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom zdôraznil, že články obsahujú nepravdivé, resp. pravdu skresľujúce tvrdenia konkrétne označené sťažovateľom, pričom tieto sa týkajú v negatívnom zmysle jeho cti, povesti, bezúhonnosti, vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti. Okresný súd mal od žalovanej strany požadovať dôkazy pravdy o tvrdeniach napadnutých

sťažovateľom, čo sa však nestalo. Neboli dokonca vykonané ani dôkazy navrhnuté, resp. predložené sťažovateľom. Právny názor, podľa ktorého sťažovateľ nebol vecne aktívne legitimovaný, je nesprávny a nezodpovedajúci skutkovému stavu a skutkovým zisteniam vyplývajúcim z obsahu napadnutých článkov vrátane titulnej strany časopisu. Napokon argumentácia okresného súdu je nelogická, keď na jednej strane tvrdí, že sťažovateľ nebol vecne aktívne legitimovaný, ale na druhej strane argumentuje tým, že štátny zamestnanec v riadiacej funkcii ako osoba verejného záujmu je povinný strpieť oprávnenú verejnú kritiku svojej osoby, hoci v skutočnosti sťažovateľ by bol takúto kritiku povinný strpieť iba vtedy, keby sa opierala o pravdivé tvrdenia. Podľa názoru krajského súdu vecná aktívna legitimácia sťažovateľa absentuje, lebo inkriminované články boli zamerané na kritiku Správy štátnych hmotných rezerv vrátane obdobia, v ktorom na čele tejto inštitúcie nestál sťažovateľ. Sťažovateľ ako verejne činná osoba musí strpieť oveľa väčší rozsah zásahu do svojich osobnostných práv ako občan, ktorý nie je verejným činiteľom. Články sú zo strany autorky korektné, pričom podklady a informácie získala z rôznych zdrojov, o hodnovernosti ktorých nebol dôvod pochybovať. Podľa názoru sťažovateľa právoplatným rozsudkom bolo zasiahnuté do označených základných práv. Sťažovateľ nepopiera, že v rozhodnom čase bol osobou verejného záujmu, ale ani v takom prípade nemôžu byť podkladom kritiky nepravdivé, resp. pravdu skresľujúce tvrdenia, teda také tvrdenia, ktoré sú podrobne uvedené v podanej žalobe. Nemožno totiž tolerovať kritiku založenú na nepravdivých, resp. pravdu skresľujúcich tvrdeniach s argumentom, že vydavateľ periodickej tlače získal tieto informácie z hodnoverných zdrojov. Kontext zverejnených článkov v spojení s palcovými titulkami na titulnej strane časopisu presviedča čitateľa, že sťažovateľ ako osoba poverená riadením Správy štátnych hmotných rezerv (zároveň teda zodpovedná za jej činnosť) sa neodôvodneným znížením ceny cukru pri predaji jeho zásob súkromnému sektoru dopustil korupčného správania. Už len samotné zverejnenie informácie o tom, že JUDr. J. H. ako riaditeľ Odboru boja proti korupcii Úradu vlády Slovenskej republiky podal pre netransparentný predaj cukru trestné oznámenie na štatutárneho zástupcu Správy štátnych hmotných rezerv (teda na sťažovateľa) v spojení s ďalšími nepravdivými informáciami vylučuje akékoľvek úvahy o tom, že sa predmetné články netýkali osoby sťažovateľa a že preto tento nemal byť vecne aktívne legitimovaný v súdnom konaní o ochrane osobnosti. V čitateľovi musel vzniknúť dojem, že sťažovateľ

konal korupčne spôsobom odôvodňujúcim dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu. Všeobecné sudy pochybili, keď netrvali na predložení dôkazov o pravdivosti sťažovateľom spochybnených tvrdení a bez náležitého zdôvodnenia nevykonali ani dôkazy navrhnuté v tomto smere sťažovateľom.

Zo žaloby sťažovateľa z 9. septembra 2003 vyplýva, že sa žalobca v rámci ochrany osobnosti voči žalovanému vydavateľovi zaniknutého týždenníka F. domáhal vydania rozsudku, ktorým by bolo vydavateľovi inter alia uložené uverejniť ospravedlnenie nasledovného znenia: *«Vydavateľ týždenníka „F.“ sa ospravedľuje RNDr. S. R. za nepravdivé a pravdu skresľujúce výroky a znevažujúce tvrdenia vo vzťahu k jeho osobe, ktoré boli obsiahnuté v článkoch uverejnených pod názvami „Čachre s cukrom“ a „Ako sa B. vrátili milióny“ na stranách 21. až 24. v čísle 27/2003, zo dňa 7. júla 2003, týkajúce sa obchodov, ktorými Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky predala v roku 2001 niekoľko tisíc ton cukru, ako aj nakladania Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky s peňažnými pohľadávkami. Vydavateľ týždenníka F. súčasne vyslovuje ľútosť nad týmto, že takto neoprávnene zasiahol do zákonom chráneného práva na ochranu osobnosti RNDr. S. R., ktorý bol v čase zverejnenia týchto článkov osobou poverenou riadením Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky»*. Podľa sťažovateľa v týždenníku F. zo 7. júla 2003 bola na stranách 21 až 24 uverejnená séria článkov na spoločnú tému. Hlavný, rozsahom najväčší článok bol uverejnený pod názvom *„Čachre s cukrom“*. Ďalej tam bol uverejnený rozhovor šéfredaktorky so sťažovateľom pod nadpisom *„Uznesenie sme nedodržali, ale ani sme ho neobišli“*. Napokon v spodnej polovici strán 22 až 24 boli uverejnené dva krátke články jednak pod nadpisom *„Stámiliónové tunely v štátnych rezervách“* a jednak pod nadpisom *„Ako sa B. vrátili milióny“*. Zverejnenie hlavného článku pod názvom *„Čachre s cukrom“* bolo ešte zvýraznené ako téma na titulnej strane uverejnením nadpisu *„Kšefty s cukrom“*, karikatúry predsedu vlády Slovenskej republiky a ďalšieho nadpisu *„Zakrýva si vláda oči pred korupciou?“*. Uverejnením týchto článkov, ich obsahom a v spojení s ich zvýraznenou propagáciou na titulnej strane došlo k hrubému neoprávnenému zásahu do práv sťažovateľa na ochranu osobnosti. V článku nadpísanom *„Čachre s cukrom“* bolo uverejnených viacero nepravdivých údajov. Predovšetkým ide o vetu *„Vylučovať niekoho z práva nakupovať“*

na komoditnej burze (už nehovoriac o tom, že dôvodom bolo vlastne len úspešné nakupovanie v predošlom kole), je slušne povedané nevidané, neslýchané.“ Táto veta je nepravdivá, lebo Správa štátnych hmotných rezerv žiadnym svojím konaním nikoho neobmedzovala v práve nakupovať na komoditnej burze. Ďalej ide o vetné spojenie „V tom čase bol na komoditnej burze podľa dostupných informácií záujem kúpiť cukor za 18 korún za kilogram, SŠHR však predávala za nižšiu cenu. Dvaja záujemcovia získali cukor iba za 16,40 Sk za kilogram. Pri treťom predaji išla správa dolu s cenou cukru oproti burzovej hodnote o 30 halierov“. V skutočnosti na komoditnej burze v tom čase nikto transparentným spôsobom neprejavil záujem kúpiť cukor za cenu 18 Sk za kilogram. Nie je pravdou ani tvrdenie o cenách, za ktoré mal byť cukor predaný v uvedených troch prípadoch. Sťažovateľ tieto tvrdenia o cenách skutočne vykonaných obchodov v rozhovore so šéfredaktorkou, ktorý bol uverejnený na strane 23, poprel, avšak šéfredaktorka tieto nepravdivé tvrdenia napriek tomu uviedla na tej istej dvojstrane, teda na strane 22, čím umocnila v čitateľovi dojem, že sťažovateľ ako osoba poverená vedením Správy štátnych hmotných rezerv zámerne klame. Aj v článku nadpísanom „Ako sa B. vrátili milióny“ je viacero nepravdivých údajov. Ide o tvrdenie, podľa ktorého „Pri vymáhaní pohľadávok nie je Správa štátnych hmotných rezerv (SŠHR) príliš úspešná. A o peniaze prišla aj vtedy, keď jej firma zaplatila“. Toto tvrdenie je pravdu skresľujúce. Správa štátnych hmotných rezerv v čase, keď ju viedol sťažovateľ, stav vymáhania pohľadávok zlepšila a nevykonala žiaden obchod, za ktorý by kupujúci riadne nezaplatil. Počas tohto obdobia ani neprišla o žiadne peniaze, ktoré jej nejaká firma zaplatila. Ďalej ide o tvrdenie, podľa ktorého „Správa vrátila 45,57 milióna vlani v apríli, podľa všetkého B., prečo?“. V skutočnosti totiž Správa štátnych hmotných rezerv B žiadne peniaze nepoukázala, teda ani nevrátila, pričom toto nepravdivé tvrdenie je obsiahnuté aj v nadpise článku. Nepravdivé a zavádzajúce je tvrdenie, podľa ktorého „Máme informácie o tom, že existuje zmluva o budúcej zmluve, v ktorej sa štatutárny zástupca SŠHR (bol ním S. R.) zaväzuje, že na ministerstve financií odpustenie penále vybaví. Keď sa mu to nepodarilo, peniaze vrátil“. V skutočnosti žiadna zmluva podpísaná sťažovateľom neobsahuje jeho záväzok, že niečo na Ministerstve financií Slovenskej republiky vybaví. Napokon je nepravdivé tvrdenie, podľa ktorého „Dlžobu za B. firmu teda môžu – opäť – zaplatiť daňovní poplatníci“. V skutočnosti však ani v tomto prípade nikto nič nemusí platiť. Napokon v článku nadpísanom

„*Stá miliónové tunely v štátnych rezervách*“ je nepravdivé tvrdenie v záverečnom odseku článku pod medzititulkom „*Škandalózne ceny*“, podľa ktorého „*Posledná kontrola NKÚ zistila, že správa hmotných rezerv porušila všeobecne záväzné právne predpisy v 32 prípadoch v škandalózne vysokej cene. Ide totiž o 195 miliónov korún*“. Ku hrubému neoprávnenému zásahu do práva sťažovateľa na ochranu osobnosti došlo popri nepravdivých výrokoch aj niektorými hodnotiacimi úsudkami. Text na titulnej strane „*Kšefty s cukrom*“ a „*Zakrýva si vláda oči pred korupciou*“ vytvára v čitateľovi presvedčenie, že Správa štátnych hmotných rezerv pod vedením sťažovateľa kšeftovala s cukrom, pričom došlo k nejakým korupčným praktikám. Tento dojem utvrdzuje ešte citácia výrokov JUDr. J. H. ako šéfa Odboru boja proti korupcii Úradu vlády Slovenskej republiky o tom, že na sťažovateľa podal v týchto súvislostiach trestné oznámenie. Ďalšie výroky ako „*Pokus, ale pochybný*“, ďalej „*Neštandardnosť zakrytá ešte väčšou*“ alebo „*Ak by napokon R. hovoril v denníku Pravda naozaj pravdu, musel by peniaze B. vrátiť nie v apríli 2002, ale potom, ako reagovalo ministerstvo financií na otázku SŠHR, teda v októbri 2001*“, ďalej „*Krátká šéfova pamäť*“, ako aj „*R. si už dnes svoje slová pre denník Pravda nepamätá a nepamätá si ani list, ktorý správa napísala ministerstvu financií. Dnes už má iné vysvetlenie, ...*“ treba považovať za spojenia hodnotiacich úsudkov, ktoré majú hrubo znevažujúci charakter a ktoré zásadným spôsobom zasiahli do vážnosti sťažovateľa v spoločnosti, pretože množstvo ľudí z jeho okolia na pracovisku, ako aj v privátnej sfére nadobudlo dojem, resp. presvedčenie, že sa sťažovateľ pri riadení Správy štátnych hmotných rezerv správal korupčne, resp. toleroval také správanie svojich podriadených, vykonal pre Správu štátnych hmotných rezerv nevýhodné obchody s cukrom a pri nakladaní s pohľadávkami Správy štátnych hmotných rezerv nepostupoval podľa stanovísk Ministerstva financií Slovenskej republiky, ba dokonca pripravil Správu štátnych hmotných rezerv o čiastku vyššiu ako 45 miliónov Sk, keď túto čiastku vrátil podnikateľovi B.

Z rozsudku okresného súdu č. k. 19 Ct 26/03-74 z 23. mája 2005 vyplýva, že žaloba sťažovateľa bola zamietnutá. Podľa názoru okresného súdu výroky, ktoré sťažovateľ označil za objektívne spôsobilé vyvolať ohrozenie alebo narušenie jeho chránených práv ako fyzickej osoby, nenaplnili skutkovú podstatu ustanovení § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, a to z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie sťažovateľa, pretože tieto tvrdenia

sa dotýkajú Správy štátnych hmotných rezerv ako právnickej osoby. Sťažovateľ uviedol, že čitateľ mohol nadobudnúť presvedčenie, že sa on správal pri riadení úradu korupčne. Takéto tvrdenie však v inkriminovanom texte nie je obsiahnuté, pričom sťažovateľ žiada ospravedlnenie nie za tvrdenie uvedené v článku, ale iba za dojem, ktorý tento článok u neho vyvolal. Vyvolaný dojem však nie je možné odvolať a rovnako nie je možné požadovať, aby sa vydavateľ za vyvolaný dojem ospravedlnil, pretože interpretácia článku je vždy vecou subjektívneho pohľadu čitateľa. Inkriminovaný text nebol spôsobilý vyvolať zásah do integrity sťažovateľa pre nedostatok jeho aktívnej legitímácie, keďže jeho ako fyzickej osoby sa netýkal. Sťažovateľ bol v rozhodnom období štatutárnym zástupcom Správy štátnych hmotných rezerv, teda štátnym pracovníkom v riadiacej funkcii, ktorý si musel byť vedomý, že jeho činnosť, a to či už v pozitívnom, alebo v negatívnom zmysle bude predmetom rozsiahlych diskusií a záujmu masmédií. Limity záujmu o osobu poverenú riadením Správy štátnych hmotných rezerv sú širšie ako u súkromných osôb a na rozdiel od nich sa nevyhnutne a vedome musia tieto osoby podrobovať dôkladnej kontrole každého svojho slova, činu, a to tak zo strany novinárov, ako aj zo strany širokej verejnosti. V dôsledku tejto skutočnosti musia preukazovať vyššiu mieru tolerantnosti. Keďže sa v článku spomína v rôznych súvislostiach Správa štátnych hmotných rezerv ako právnická osoba, mohla by sa prípadne táto dovoliavať ochrany svojho dobrého mena v zmysle § 19b Občianskeho zákonníka. Autorka článku sa korektne postavila k celej koncepcii predmetnej témy. Dala priestor na vyslovenie názoru, obrany, faktov tak zástupcovi Správy štátnych hmotných rezerv, ako aj JUDr. J. H., šéfovi Odboru boja proti korupcii Úradu vlády Slovenskej republiky. Svedecká výpoveď autorky článku utvrdila súd v tom, že ťažiskom témy bol predaj cukru zo štátnych rezerv prostredníctvom Správy štátnych hmotných rezerv a nie súkromná osoba sťažovateľa. Vyplýva to zo skutočnosti, že svedkyňa vo svojej výpovedi neoznačila ani jediný údaj o osobe sťažovateľa. Článok vyznieva kriticky, pričom sa opiera o verejne dostupné fakty. Kritika je vždy subjektívna, pretože je názorom toho, kto ju prednáša. Výkon práva kritiky prispieva k slobodnému vývoju spoločnosti. Z tohto dôvodu v súlade so stanoviskom judikatúry nepôjde pri výkone práva kritiky o protiprávny úkon zasahujúci osobnostnú sféru, pokiaľ neprekračuje medze vecnej a konkrétnej kritiky. Ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka poskytuje ochranu len voči takým zásahom, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na integrite

oprávneného subjektu tým, že znižujú jeho vážnosť a dôstojnosť v očiach spoluobčanov a ohrozujú tak jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Okresný súd nezistil zásah, ktorý by vyššie uvedené atribúty spĺňal. Okresný súd sa v plnej miere stotožnil so stanoviskom vydavateľa, podľa ktorého články sa zaoberali Správou štátnych hmotných rezerv a nie samotným sťažovateľom. Preto úspešnosti v konaní bráni nedostatok aktívnej legitimácie sťažovateľa viesť súdny spor o ochranu osobnosti za tvrdenia, ktoré sa priamo dotýkajú Správny štátnych hmotných rezerv. Navrhované dôkazy sú pri takomto výklade irelevantné, lebo ich vykonanie by nemohlo zvrátiť záver o neopodstatnenosti žaloby.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 4 Co 303/05-96 z 28. júna 2006 vyplýva, že bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 19 Ct 26/03-74 z 23. mája 2005. Podľa názoru krajského súdu z obsahu sťažovateľom napadnutých textov jednotlivých článkov jednoznačne vyplýva, že boli zamerané na problematiku činnosti Správy štátnych hmotných rezerv ako právnickej osoby a za obdobie širšie, teda nie len za pôsobnosti sťažovateľa, ktorý bol predsedom Správy štátnych hmotných rezerv od 13. júla 2000 do 17. decembra 2003. Konkrétne článok pod titulkom „*Stá miliónové tunely v štátnych rezervách*“ sa týka obdobia pôsobenia predchodcu sťažovateľa, pričom naznačené korupčné správanie vyplývajúce z kontroly vykonanej Najvyšším kontrolným úradom a z poznatkov Slovenskej informačnej služby sa netýka obdobia pôsobnosti sťažovateľa. Preto treba súhlasiť s právnym názorom okresného súdu, že v textoch článkov bola uvedená kritika, ktorá sa týkala Správy štátnych hmotných rezerv a nie sťažovateľa. Vyplýva to tak z obsahu týchto článkov, ako aj z dôkazov, z ktorých autorka pri písaní vychádzala. Preto sťažovateľ nemá aktívnu legitimáciu na konanie o ochranu osobnosti za texty týchto článkov, ktoré sa priamo dotýkajú Správny štátnych hmotných rezerv. Aktívne legitimovanou by bola Správa štátnych hmotných rezerv, ktorá by sa mohla domáhať ochrany svojho dobrého mena podľa § 19b ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ sťažovateľ z výrokov majúcich charakter hodnotiacich úsudkov, ako aj zo širšieho kontextu série článkov vyvodzuje zásah do svojich osobnostných práv tým, že v spojení s výrokom JUDr. J. H. o tom, že na sťažovateľa podal trestné oznámenie, ako aj kritikou neštandardného postupu pri predaji cukru a hospodárenia s finančnými prostriedkami, bol u čitateľov vyvolaný dojem korupčného správania sťažovateľa, i krajský súd posúdil vec z hľadiska konštantnej

judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z nej vyplýva výnimočná úloha tlače pri informovaní verejnosti o veciach verejného záujmu a pri vykonávaní verejnej kontroly. Preto vyžaduje, aby sa tlači priznala určitá liberálnosť pri hodnotení záležitostí verejného záujmu. Podľa tejto judikatúry hranice prípustnej kritiky sú vo vzťahu k osobe činnnej vo verejnej funkcii širšie ako vo vzťahu k súkromnej osobe (Oberschlick c/a Rakúsko). Novinárska sloboda zahŕňa tiež možné uchýlenie sa k určitému stupňu preháňania alebo dokonca provokácie (Prager a Oberschlick c/a Rakúsko). Sloboda prejavu sa vzťahuje na informácie alebo myšlienky, ktoré sú prijímané priaznivo, alebo sú považované za neurážlivé, či neutrálne, ale aj na tie, ktoré útočia, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva (Handyside c/a Spojené kráľovstvo). Sťažovateľ bol v období od júla 2000 do decembra 2003 poverený riadením Správy štátnych hmotných rezerv, teda vedúcim pracovníkom ústredného orgánu štátnej správy hospodáriacej so značným majetkom štátu zvereným mu do správy. Preto bolo vo verejnom záujme hodnotiť činnosť Správy štátnych hmotných rezerv, upozorňovať na nedostatky, kritizovať ich. V európskom právnom prostredí je právo na ochranu osobnosti považované za jedno z najsilnejších, pokiaľ ide o ochranu osobnosti a súkromia bežného občana. U verejných činiteľov však vystupuje do popredia právo na informácie, preto u verejne činných osôb je ochrana osobnosti menej intenzívna. Sťažovateľ nepochybne bol vo funkcii, ktorú zastával, verejne činnou osobou, a preto musel vopred počítat' s tým, že vo verejnom záujme bude predmetom záujmu médií, širšej a ostrejšej kritiky než bežný občan a že bude musieť strpieť oveľa väčší rozsah zásahu do osobnostných práv ako občan, ktorý nie je verejný činiteľ. Články síce vyznievajú kriticky, ale medze právne dovolenej kritiky neprekračujú. Autorka článkov hodnotila záležitosti verejného záujmu a podklady pre články získala z informácií z rôznych zdrojov, a to aj od riaditeľa Odboru boja proti korupcii Úradu vlády Slovenskej republiky JUDr. J. H., o hodnovernosti ktorej nebol dôvod pochybovať. Problematiku konzultovala s pracovníkmi Najvyššieho kontrolného úradu a dala priestor aj odlišným názorom priamym rozhovorom so sťažovateľom, ktorý bol publikovaný v komplexe článkov. Sťažovateľ na viaceré informácie reagoval a vyjadril k nim svoje stanovisko. Články boli publikované v súlade s povinnosťami médií upozorňovať na nedostatky, kritizovať ich, pričom proti takejto oprávnenej kritike sa nemožno brániť inštitútom ochrany osobnosti vyplývajúcim z ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Ide totiž o činnosť, pre ktorú sú médiá

povolané. Z týchto dôvodov dospel krajský súd k záveru, že nedošlo k neoprávnenému zásahu do chránených práv sťažovateľa v zmysle ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože články sa týkali činnosti Správy štátnych hmotných rezerv a zároveň ani neboli objektívne spôsobilé narušiť alebo ohroziť osobnostné práva sťažovateľa vzhľadom na jeho funkciu verejne činnej osoby.

Podľa zistenia ústavného súdu rozsudok krajského súdu č. k. 4 Co 303/05-96 z 28. júna 2006 nadobudol právoplatnosť 10. septembra 2006.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľ v podanej sťažnosti predovšetkým namieta, že argumentácia všeobecného súdu, ktorá viedla k zamietnutiu jeho žaloby na ochranu osobnosti, je vo svojej podstate protirečivá, keďže na jednej strane sa tvrdí, že nešlo o zásah do osobnostných práv sťažovateľa, ale právnickej osoby, na čele ktorej stál, no na druhej strane sa argumentuje, že sťažovateľ ako osoba verejného záujmu (public figure) požíval iba zníženú ochranu svojich osobnostných práv, a preto v danom prípade nedošlo k zásahu do jeho práv.

V zásade možno súhlasiť so sťažovateľom, že uvedené argumenty sa vzájomne vylučujú. Z analýzy rozsudku krajského súdu je však zrejmé, že inkriminované články, resp. v nich obsiahnuté a sťažovateľom namietané tvrdenia boli krajským súdom rozdelené do dvoch častí. Časť namietaných tvrdení považoval krajský súd za také, ktoré nesmerovali osobne voči sťažovateľovi, ale voči právnickej osobe, na čele ktorej po určitú dobu stál. Ohľadom týchto namietaných tvrdení zaujal krajský súd stanovisko, že sťažovateľ nebol vecne aktívne legitimovaný. Ohľadom ďalšej časti namietaných tvrdení krajský súd pripustil, že smerovali osobne voči sťažovateľovi, dospel však v tejto súvislosti k záveru, že zvýšená miera kritizovateľnosti sťažovateľa ako osoby verejného záujmu nebola prekročená. Pritom sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom sám uznáva, že ho bolo treba považovať v inkriminovanom čase za osobu verejného záujmu. Preto podľa názoru ústavného súdu sťažovateľom namietaný rozpor v argumentácii všeobecného súdu nie je v skutočnosti daný.

Ďalej sťažovateľ vyčítal všeobecným súdom, že nevykonali dôkazy, na základe ktorých by bolo možné preveriť pravdivosť niektorých údajov uvádzaných v inkriminovaných článkoch. Ani tejto námietke nemožno prisvedčiť. Bolo vecou všeobecných súdov posúdiť, v akom rozsahu budú akceptovať dôkazné návrhy účastníkov konania. Vzhľadom na právny názor, ku ktorému krajský súd dospel, vykonanie ďalších dôkazov požadovaných, resp. navrhovaných sťažovateľom nepovažoval za potrebné. Vo všeobecnosti možno v tejto súvislosti povedať, že neakceptovanie návrhov účastníkov

konania na vykonanie určitých dôkazov nemožno samé o sebe bez ďalšieho považovať za porušenie práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie.

Berúc do úvahy uvedené okolnosti ústavný súd nemohol dospieť k záveru o tom, že by rozsudok krajského súdu sa javil ako arbitrárny, resp. zjavne neodôvodnený.

Napokon považuje ústavný súd za potrebné poznamenať, že hoci sťažovateľ v podanej žalobe presne označil konkrétne vety, resp. slovné spojenia, ktoré považoval za zásah do svojich osobnostných práv, v požadovanom návrhu rozsudku (petite) sa to neodzrkadlilo, keďže tam sformulovaný text ospravedlnenia nekonkretizuje vety, resp. slovné spojenia, ktoré v zmysle ospravedlnenia mali byť nepravdivé, resp. pravdu skresľujúce.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2006